

Profesionalna etika revizora

Etika je

- Nauka o moralu, koja istražuje smisao i ciljeve moralnih normi, osnovne kriterijume za moralno vrednovanje.
- Skup (prihvatljivih) moralnih principa, pravila ponašanja ili vrijednosti (*Relativizam /Apsolutizam*)
- Učenje šta je dobro ili loše; (situacija/željeni ishod)
- pitanje izbora, kako pojedinac reaguje (ponaša) se u namjeri da donese pravu odluku i ispravno postupi
- Određena je ličnim, društvenim i profesionalnim vrijednostima

Visok nivo etičkog ponašanja pojedinca zasniva se na:

- Uviđanje konačnog ishoda*
- Svjesnost o potrebama; društva u kojem pojedinac živi;*
- Prihvatanje odgovornosti za svoju odluku;*
- Obaveze da postupate prema drugima na način na koji želite da se drugi ophode prema vama;*
- Prihatanje etičkih normi koje postoje u društvu*

- a) Ostavili i prošli
- b) Uzeli i potrošili
- c) Uzeli i dali u
dobrotvorne svrhe
- d) Prijavili policiji

Računovođa koji prima bonus u zamjenu za ćutanje?

Profesionalna etika- primjena opšte etike na određenu profesiju

Profesionalna etika predstavlja ukupnost moralnih načela o dužnosti i obavezama ljudi u nekoj profesiji, pri čemu posebnu pažnju treba usmjeriti na **očuvanje povjerenja javnosti** u kvalitetu i pouzdanosti usluga date profesije.

Lična odgovornost/profesionalna odgovornost

Zašto je važna etika u računovodstvu?

- Kvalitet računovodstvenih informacija

Kvalitet ekonomskih odluka korisnika fin. izvještaja

Finansijski skandali i bankrotstva u XX vijeku

Odsustvo sistemskog rada na promociji etičkog i sankcionisanju neetičkog ponašanja poslovnih lica, posebno računovođa

Promovisanje važnosti etike za profesionalne računovođe i menadžere

FAKTORI KOJI UTIČU NA NEETIČKO DJELOVANJE

- RADNO I POSLOVNO OKRUŽENJE
- PRILIKE ZA IZVRŠENJE
- LIČNI INTEGRITET

Računovodstvena etika

- Računovodstvena etika: Skup prihvatljivih pravila ponašanja i vrijednosti u procesu obavljanja računovodstvenih i revizorskih aktivnosti.

Profesionalne računovođe

Profesionalni računovođa u javnoj praksi je onaj koji svoju aktivnost obavlja u okviru privrednog subjekta koji pruža usluge: **revizije**, računovodstva, poreskog menadžmenta, konsalting usluga i usluga finansijskog menadžmenta.

Zaposleni profesionalni računovođa je računovođa koji je zaposlen **kod poslodavca** u oblastima kao što su trgovina, usluge, javni sektor, obrazovanje, regulatorna tijela ili profesionalna tijela ili profesionalni računovođa koji radi po ugovoru sa pravnim licima.

Za koga i u koju svrhu su aktivnosti računovodstvene profesije?

- Računovodstvena profesija –djelovanje u javnom interesu
- **Ciljevi** računovodstvene profesije su: **povjerenja, profesionalizma, kvaliteta usluga i sigurnosti za korisnike finansijskih izvještaja**
- **Kodeks profesionalnog ponašanja** treba da doprinese realizaciji ciljeva računovodstvene profesije (načelo profesionalne etike)

Profesionalne računvođe u svom radu i ponašanju moraju se pridržavati određenih pravila ponašanja kako bi zaštili profesiju od neprimjerenog ponašanja pojedinaca koji narušavaju dignitet profesije

„ But rules cannot
substitute for
character,„

Alan Greenspan, bivši direktor američkih
federalnih rezervi, maj 2005

Etički kodeks za profesionalne računovođe- IFAC

- Dio A-osnovni principi uspostavljeni radi podsticanja odgovornosti profesionalnih računovođa
- Dio B-primjenjiv za profesionalne računovođe u javnoj praksi- revizori
- Dio C- primjenjiv za zaposlene profesionalne računovođe

DIO A-Konceptualni okvir profesionalne etike

-Integritet
-Objektivnost
-Profesionalna
osposobljenost i
dužna pažnja
-Profesionalna
ponašanje
-Povjerljivost

PRIJETNJE

-Lični interes
-Samokontrola
-Zastupništvo
-Prisne veze
-Zastrašivanje

ZAŠTITA

-Znanje
-Zakoni (civilni i krivični)
-Regulatorna tijela-
Poreska uprava, Agencija
za sprečavanje pranja
novca, Centralan banka
itd
-profesionalne
organizacije npr. IFAC-
Etički kodeks, Standardi

Etički kodeks za profesionalne računovođe -IFAC

Dio A-Osnovni principi

- Integritet
- Objektivnost
- Profesionalna osposobljenost i dužna pažnja
- Povjerljivost
- Profesionalno ponašanje

Integritet (poštenje)

- Profesionalni računovođa treba da postupa ispravno i časno u profesionalnim i poslovnim odnosima.

Profesionalni računovođa **ne treba** da bude povezan sa finansijskim izvještajima, poreskim prijavama ili drugim informacijama ukoliko vjeruje da te informacije:

- sadrže suštinski netačnu ili obmanjujuću izjavu
- sadrže nepotvrđene izjave ili informacije
- izostavljaju ili prikrivaju informacije koje su relevantne

Objektivnost (služi samoj stvari a ne ličnostima, pa ni samom sebi)

Prof. računovođa ne dozvoljava postojanje pristrasnosti ili sukoba interesa koji utiču na njegov profesionalizam

Profesionalne računovođe **treba da** :

- pri procjenjivanju razmotre sve važne činjenice, a pri prosuđivanju ne smiju biti pod uticajem vlastitih motiva ili uticaja drugih;
- izbjegnu sudjelovanje u aktivnostima ili odnosu koji može da naruši ili će narušiti njihovu nepristrasnu ocjenu

Profesionalna osposobljenost i dužna pažnja (ne smatraj se nepogrešivim i ne odgovaraja na pitanja koja ne spadaju u domen tvog obrazovanja i znanja)

- Profesionalne računovođe treba da obezbijede kompetentne profesionalne usluge odnosno stručno prosuđivanje prilikom primjene profesionalnog znanja i vještina u izvršavanju tih usluga. S toga od profesionalnih računovođa se traži da:
 - održavaju profesionalno znanje i vještine na nivou kojim se obezbjeđuju kompetentne profesionalne usluge,
 - Posvećeno i pažljivo pristupe pružanju profesionalnih usluga u skladu sa primjenjenim tehničkim i profesionalnim standardima
 - Prenos znanja i iskustva na svoje saradnike

Povjerljivost

- Profesionalne računovođe treba da poštuju povjerljivost informacija o poslovanju klijenta do kojih dolaze u toku obavljanja profesionalnih usluga .
- Povjerljive informacije ne treba da se koriste u cilju sticanja ličnih koristi za profesionalnog računovođu ili treće strane.
- Bez odgovarajućeg i specifičnog odobrenja ili zakonske obaveze za objelodanjivanje ne smiju se objelodanjivati informacije o klijentu.

Profesionalno ponašanje

- Profesionalni računovođa treba da poštuje relevantnu zakonsku i profesionalnu regulativu i izbjegava ponašanje i djelovanje za koje profesionalni računovođa zna ili treba da zna da može da diskredituje profesiju. Treba da se ponaša u skladu sa javnim interesom.

Koja tri principa su ugrožena u sljedećim primjerima:

- Primjer A:
- Menadžer vas je zamolio da umjesto kolege Dejana koji je na odmoru pregledati njegovu poslovnu poštu kako bi se klijentima odgovorilo na vrijeme.
- Prilikom otvaranja mail od klijenta “XYZ” pročitali ste sljedeće:
- *Jos uvijek čekam tvoj odgovor na moj zahtjev za informacijom u pogledu postojećih ugovora mog konkurenta i njegovog dobavljača. Ja bih želio da ponudim veću cijenu za njihovu robu pa mi treba ova informacija kako ne bih ponudio nižu cijenu. Kao što smo se dogovorili ja bih ovu situaciju platio 2.000€ i ne bih nikom rekao o našem dogovoru.*

- Primjer B:

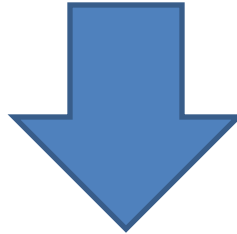
Dejan se vraća sa odmora i stižu mu dva mail-a od kompanije XXX i kompanije YYY , koje mu traže stručnu pomoć u pripremanju tendera za sklapanje ugovora sa lokalnom državnom firmom. Dejan je ujedno član Konsultantske kuće koja treba da izabere firmu kojoj će opština dodijeliti ovaj posao. Dejan prihvata da im pruži stručnu pomoć.

Prijetnje koje mogu uticati na odstupanje od osnovnih principa:

- Lični interes (finansijski interesi)
- Samokontrola
- Zastupništvo
- Prisnost
- Zastrašivanje od strane klijenta

Etička dilema

- Situacije u kojima pojedinac mora da odluči šta je prikladno ponašanje, pri čemu pravilan izbor nije apsolutno jasan i utiče na dobro drugih ljudi.

Razmisi prije djelovanja

Rješavanje etičkih dilema: smjernice

- **I** treba razmotriti: relevantne činjenice, relevantna etička pitanja u tim činjenicama, osnovne principe koji su ugroženi, utvrđivanje interne procedure i alternativne planove djelovanja
- **II** nakon razmatranja ovih pitanja prof. računovođa treba da odredi plan djelovanja i **sagleda posljedice tog plana**. Takođe, treba da se konsultuje sa odgovarajućom osobom u okviru firme u kojoj je zaposlen
- **III** ukoliko se ne može riješiti neki značaj konflikt potrebno je da se obrati **profesionalnoj organizaciji ili pribavljanja pravnog savjeta**
- **IV** ukoliko etički konflikt i dalje nije riješen prof. računovođa treba da odbije dalji rad ili dalje angažovanje u toj firmi.

Case study

Revizor Mirko izvodi reviziju u kompaniji „Megasport“ i tokom revizije ima pristup povjerljivim finansijskim podacima koji ukazuju da je „Megasport“ vjerovatno pred bankrotstvom. Samo dan ranije, Mirkova tetka, udovica i dragi porodnični prijatelj se pohvalila tokom večere da je njen stariji sin Vuk nedavno promovisan na visoko rangiranu poziciju u Megasportu. Ona je ispričala za njegov bonus plan, koji mu omogućava kupovinu akcija po povoljnim uslovima. Ona je objavila da će sinu da da i svoju ušteđevinu da kupi akcije te kompanije. U posljednje vrijeme ima problema sa otplatom računa pa smatra da je ovo investiranje dobra ideja. Pri kraju večere prišla je Mirku i tiho ga upitala :

„Šta misliš Mirko.....da li je to dobra ideja? “